

GALACIA DITA MACĀRĀRĒ

Pablo jóaripū

Ãñuduticorigue

1-2 Yuh Pablo māã Galacia macārārē Jesuré padeoré pōnari macārārē jóaa. Niipetira yuh menamacārā wāmemena māärē ãñuduticoa. Yuh Jesucristo cūyere wededutigü beserigü niiä. Yuhre basocá mee beserira niiwā; Jesucristo basiro cūã Pacumena beserira niiwā. Cōāmacūrā Jesucristo diarigupure masōrigü niiwī.

3 Cōāmacū marī Pacu, teero biiri Jesucristo marī Ópū māärē ãñuré ticoaro; ãñurō niirecatiri tiiáro.

4 Cōāmacū marī Pacu boosārirobirora Jesucristo marī ñañaré tiirére acabóaro jīgū, diabosarigü niiwī. Marī cūã teero tiiríguemena atibúreco macārā ñañaré tiirucúrere tiidújāmasiā.

5 Teero tiirá, Cōāmacūrē “māurā upatí macā peti niigü tiia” jīrucujāada. Teerora tiiáda.

Cristore padeorémena dích netōnénōñadacu

6 Cōāmacū māärē beserigü niiwī, Cristo tiibosáremena māärē ãñurō tiiáro jīgū. Māape cūã teero beserira niipacara, máata peti cūñrē padeodújárā tiiáyiro. Āpērā buerépere nānurā tiiáyiro. Māã teero tiirí tuogü, yuhpe tuomanijōaga.

7 Cūã bueré netōnéré queti mee niiä. Cūã māärē wedewisiora tiiáyira; Cristoye quetire ñañodugára tiiáyira.

8 Ɂsā māärē ãñuré queti Cōāmacū basocáre netōnérē quetire diamacá wedetoawū mée. Māärē merēä wedegánorē Cōāmacū bayiró ñañarō tiiáro. Sīcū ɻsāno o ángele ɻmħāsepū dīiátiariguero merēä wedericārē, ñañarō tiiáro.

9 Ɂsā too s̄ugueropū wederiguere yū mecūtígārē wedenemoā sūcā: Netōnérē queti māä padoriguere māärē merēä wedewisiogħnorē Cōāmacū bayiró ñañarō tiiáro.

10 Yū teeré jī́ jóagu, basocá yūmena ɻseniārō jī́gū mee jóaa; Cōāmacūpe yūmena ɻseniārō jī́gū jóaa. Yū too s̄ugueropure “basocá yūmena ɻseniārō” jī́ wācūrucumiwū. Atitóre teero wācūgūjā, Cristore padecoteri basocū mee niiboci.

Cōāmacū Pablore wededutigū cūñrigue

11 Yáa wedera, yū māärē ateré masīrī boogá: Yū netōnérē queti wederé sīquérā basocá wācūre mee niiā.

12 Tee quetire basocá mee yūre tħomasīrī tiiwá. Teero biiri basocá mee yūre buewa. Jesucristo basiro tee quetire yūre masīrī tiirígū niīwī.

13 Yū too s̄ugueropure niirecatiriguere māä tħojīyu: Judíoa tiirécatirere nñuugū niirucumiwū. Atecārē tħojīyu: Jesuré padedoré pōnarī macārārē bayiró ñañarō tiirí basocū niirucumiwū; Jesuré padedoráno manijārō jī́gū, cārē cōāpetijādugamiwū.

14 Yū mamū niigū, judíoa tiirécatirere ãñurō tiinħnúserucumiwū. Āpērā yū menamacārā nemorō ɻsā ñecħsāmū ñiimħāatiriguere tii, netōnħċārucumiwū.

15 Yuhu teero tiipacári, Cõāmacu yuhu bauáadari suguero, cãu tiidutíadarere “tiigúdaqui” jíitoatu niirigu niiwí. Yuhure ãñurõ tiigú, beserigu niiwí.

16 Cõāmacu cãu macãrẽ yuhure “eñogúda” jíirí bureco jeari, eñowí. Yuhure judíoa niihérärẽ cãu macüye quetire wederi boorigu niiwí. Teero tiigú, ãpêrãpáre “¿yuhu deero tiigúdari?” jíi sãñágã wáariwu.

17 Teero biiri Jerusalénpa Jesús yuhu suguero besugueriracárẽ iñagã wáariwu. Teero tiiróno tiigú, diamacã wáajõawã Arabia ditapu. Toopá niiārigu Damascopu cãmeputúaatiwu súcã.

18 Itiácuma siro Jerusalénpa Pedrone sicato iñagã jeawu. Cãmena pua semana puthawu.

19 Ñapêrã Jesús cãuyere wededutigu beserirare ñaritu. Santiago marí Ópu bai dícure iñawu.

20 Yuhu mûärẽ jóare niirõ maquẽ niirõ tiia. Yuhu mûärẽ jíiditogu mee tiia; Cõāmacu teeré masiqui.

21 Too síro Siria ditapu, teero biiri Cilicia ditapu wáawu.

22 Jesuré padeoré põnarã macãrã Judeapu niirã yuhure iñamasiriwa ména.

23 Yée quetipu dícure taoýira. “Marírẽ ‘ñañarõ tiigúda’ jíigã nñunrucúmirigu mecãtigärẽ ‘Jesuré padeoyá’ jíi wedewarucugu tiiayigu; too suguero, marí Jesuré padeodúri tiidugámirigura niiayigu”, jíriguere taoýira.

24 Yuhu Jesuré padeorí taorá, Cõāmacãrẽ usenire ticoýira.

2

Pablo Jesuyé maquérẽ dutirí basocamena

wedeserigue

¹ Catorce cãmarí Jerusalénpu yuu puthajeari siro, Bernabémena toopá wáawu súcã. Úsã menamacã Titocárë néewawu.

² Cõamacã yuu're toopá wáari bootú niirigü niiwï. Teero tiigü, wáawu. Toopá jea, basocá niipetiramena neãriwu; Jesuyé maquérë dutirí basocamena díchü neãwü. Judíoa niihérärë netõnëre queti yuu wederiguere cãärë wedewu. Yuu sicutopu wedençcâriguere, yuu mecütígã wederére “¿deero jíimiädari cãä?” jíigü wedewu. “Muu wederé wapamaníä” jíilarõ jíigü, wedeñamiwu.

³ Cãä merëä jíiriwa. Yuu menamacã Tito griegoayu niipacari, cãucárë ûsã judíoa tiirucúrenorë tiidutíriwa. Cãärë “cõnerígü yapa macã caseróre widecõärõ booa” jíiriwa.

⁴ Äpérä Jesuré padeorámena bapacutirira niiwä. “Úsacã Jesuré padeorá niiä” jíidito, ïnadutiri basoca niirira niiwä. Marí masiä: Jesuré padeorémena netõnenoä. Cãape “marí ñecüsämuä dutimüäatiriguere tiipetíheri, netõnenoña maniä” jíiwä. Teero tiirá, Jesuré padeorá tiirécutirere ïnarã tiiríra niiwä, ûsã ñecüsämuä dutimüäatiriguere tiidutíadara.

⁵ Cãä teero tiidutípacari, ûsã péerogä cãä tiidutírere “tiiró boocú” jíiriwu. “Jesuré padeorémena netõnenoädacu” jíiré queti díchre wedea, máä diamacã maquérë masiärõ jíirã.

⁶ Jesuyé maquérë dutirí basoca “yuu biiro buea” jíirí tñorá, merëä jíämariwa. (“Jesuyé maquérë dutirí basoca niilya” jíirã äpérä nemorõ niiriya, yuu wãcûrõ. Cõamacã marí niipetirare sícáríbíro

īñaqui.) Cúā yħħure “atepé tiidutíya judíoa niihērārē” jīñ wederiwa.

⁷ Teero wederono tiirá, ateré jīñwā: “Cōāmacū mħarrē judíoa niihērārē netōnēre quetire wededutijyi. Pedrone judíoapere wededutirobirora mħarrē cūāpere wededutijyi”, jīñwā.

⁸ Cōāmacū Pedrone beserigħa niiwī, judíoare wedearo jīñgħu. Cūārā yħucārē beserigħa niiwī, judíoa niihērāpere wedearo jīñgħa.

⁹ Jerusalénpħre Santiago, Pedro, teero biiri Juan Jesuyé maquērē dutirí basoca niiwā. Cúā yħħure jīñwā: “Cōāmacū mħarrē judíoa niihērārē wededuticojji”, jīñwā. Teero tiirá, yħxa, teero biiri Bernabére ateré jīñwā: “Marī sīcārīmēna padeadacu”, jīñwā. Cúā ħsarrē “Jesuyé quetire judíoa niihērārē wedera wáaya” jīñwā. “Usāpe judíoare wedeada”, jīñwā.

¹⁰ “Bóaneðrārē tħiāpuya” jīñré dicens wededutiwa. Teerá niitoawu yħxa “āñurō tiigħda” jīñ wācūrigue.

Pablo Pedrone tutirigue

¹¹⁻¹⁴ Too síro yħxa Antioquíapu niirī, Pedro toopá jeawi. Cūā sicato jeaari sirogħa, judíoa niihērāmena yaa, nijjāmiwī. Too síro Santiago menamacārā jeawa.* Pedro cārē cuirigħa niiwī, “yħxa wideċoħnoña manirāmena yaaré quetire Jerusalén macārārē wedebocua” jīñgħu. Teero tiigħu, judíoa niihērāmena yaadu, bapacħutinemoriwi. Pedro menamacārā judíoacā teerora tiiwá. Bernabépura teerora tiinu násejāwī. “Cōāmacū niipetira Jesuré padeoráre sīcārībíro īñaqui” jīñrére

* **2:11-14** Santiago Jerusalénpu niiyigu. Cūā menamacārā toopá niiħira Antioquíapu jeayira. Cāā judíoa niiyira. Santiago cārē ticocorijji; masiñha maniā.

wederira niipacara, cūā bueriguere tiiñámi, tiidújāwā. Cūā netōnérē quetire masīrā niipacara, tee queti diamacú maquērē tiihéri ññawā. Teero tiigú, Pedrore paₘ basocá ññacoropₘ tutiwₘ. Cūūrē jīwā: “Muₘ judíoayₘ niipacₘ, judíoa niihērāmena yaamiawā; cūā tiiróbiro tiirécatimiawā. Muₘ teero tiiárigue ãñunimiawā ména. Mecatígā ¿deero tiigú cūāmena yaari, bapacutiri tiii sáa? Muₘ buearirobiro tiiria. Teeména judíoa niihērārē ‘judíoa tiiróbiro tiiyá’ jīgā tiiite. Muₘ teero tiiré ñañaniā”, jīwā.

Judíoa, judíoa niihērā padeorémena netōnénōādacu

15 “Marī phaarā bauárapₘra judíoa niitoarira niiwā. Judíoa niihērā Moisére dutiré cūūriguere tiiríya. Teero tiirá, ‘ñañarā niiÿya’ jīlmiwā.

16 Marī tee dutirére masípacara, atepécārē masiā: Moisére dutiré cūūriguere tiiránorē Cōāmacₘ ‘ãñurārā niiÿya’ jī ñariqui; Jesucristore padeoránopere ‘ãñurārā niiÿya’ jī ñaqui. Teero tiirá, marī judíoa Jesucristore padeóa, Cōāmacₘ marīrē ‘ãñurārā niiÿya’ jīlärō jīlrā. Moisére dutiré cūūriguere ‘tiiáda sūcā’ jīlria. Ateména p̄atuáa: Tee dutiré tiiráre Cōāmacₘ ‘ãñurārā niiÿya’ jī ñariqui.

17 Marī ‘Cristomena dícₘ netōnénōādacu’ jīré quetire wederi, marīya wedera judíoa marīrē wedepatiadacua. Biiro jīlādacua: ‘Máā ñañaniā. Máā marī ñecüsāmūrē dutiriguere tiiría. Múā judíoa niihērāmena yaajírā, cūā tiiróbiro ñañaré tiirá niiā’, jīlādacua marīrē. Teero jīlrā, ‘Cristo ñañarō s̄uotígₘ tiii mūärē’ jīlrā tiiádacua. Cūā teero jīré diamacú mee niiādacu. Cristo ñañarére s̄uotíriqui.

18 ‘Marī ñecūsūmūärē dutirigue marīrē netōrī tiirícu’, jī wedetoawā mée. Tee dutiriguere sūotínemogū, yūarā suo netōnucāgū nijābocu.

19 Yū Moisére dutiré cūñriguere tiipetídugapacu, tiipetímashriwā. Teeré tiigá, ‘catiré petihére yū būarícu’ jī wācūwā. Teeré wācūari siro, Cōāmacāmena āñurō niirectirere būawā.

20 Cristo curusapu diarirobirora yūacā diagu tiiróbiro wāarigupu niigū tiia.[†] Tee tiigá, yū too sūgueropu niirirobiro niiria sáa. Yū basiro tiidugárere tiiría; Cristo yūamena niigú tiidutírere tiia. Cū yūre mařigū niiwī; yūre diabosarigū niiwī. Yū mecātígā Cōāmacū macārē padeó, cū tiidutírere tiia.

21 Moisére dutiré cūñrigue basocá tiipetíjāätā, Cōāmacū ‘āñurārā niiyā’ jī iñāätā, Cristo bári peti diabojīyi. Teero tiigá, Cōāmacū yūre āñurō tiirére ‘bári niiré niiā’ jīrīa yū”, jīwā Pedrore.

3

Moisére dutiré cūñrigue o Jesuré padeoré maquē

1 Māä Galacia macārā, tūomasñhērā tiiróbiro tiirá tuiáyiro. ¿Noä mūärē jīluditocāmesāmirīto apeyeré padeodutíra? Usā toopáre niirā, mūärē Jesucristo curusapu diabosarigue maquērē diamacá wedewā. Āñurō usā wederiguere tūomíwārā mūä.

2 Ate dícure māärē sāñágūda: ¿Māä Moisére dutiré cūñriguere tiinānásara, Espíritu Santore būarí? Būaríjīyu. Jesucristoye quetire tuo, padeorí, Espíritu Santo mūämema niinācājīyi.

[†] **2:20** Diarira catirápū ñañaré tiirucūriguere tiimasñricua. Teero tiirá, marī Cristomena diarirabiro nijārā, cū booré dícure tiidugáro booaa.

3 Mää sicato Jesuré padeonucärä, Espíritu Santo tutuaremema mää ñañaré tiiriguere wasoríra niiwä. Mää biiro tiinucärira niipacara, mecatígärë mää basiro tutuaremema “ãñurärä niiadacu” jíjí wäcügari? ¿Määre thomasíre petijöä?

4 Jesuré mää sicato padeonucärí, apérä määre ñañarötiiríra niiwä. Mecatígärë cäärë padeodúra, “bári peti ñañarö netojíyu” jíjírää? Yuh tagueñaätä, bári peti ñañarö netoñíjíyu.

5 Cõamacä määre Espíritu Santore ticodiocorigü niiwí. Cää tutuaremema mää watoapare pee tiieñorigü niiwí. ¿Deero tiigü teero tiigári, mää tagueñarí? Jesucristoye quetire mää tho padeorí, teero tiiquí. Moisére dutiré cüñriguere tiirípereja, teero tiiríboqui.

6 Marí ñecü Abraham Cõamacärë padeoyígü. Teero tiigü, Cõamacä cäärë “ãñugärä nií” jíjí ñayigu.*

7 Teero tiirá, ateré masiñä: Cõamacärë padeorá niíya Abraham párämerä niinñusera díamacä.

8 Judíoa niihéräcärë Cõamacärë padeorí, “ãñurärä niíya” jíjí ñagüdaqui. Tee maquërë wedenoä Cõamacäye queti jóaripüpüre. Cõamacä tee queti, ãñuré quetire Abrahamrë wedesüguerigü niiwí: “Muñmena niipetire dita macärärë ãñurö niiré maquërë ticogüda”, jíjírigü niiwí.†

9 Abraham Cõamacärë padeorígü niiwí. Teero tiigü, Cõamacä cäärë ãñurö niiré maquërë ticorigü niiwí. Atitócärë niipetira Cõamacärë padeoráre ãñurö niiré maquërë ticoqui.

* **3:6** Génesis 15.6. † **3:8** Génesis 12.3.

¹⁰ Äpērā “Moisére dutiré cūñriguere tiirá, netōnénōādacu” jī̄ wācūmicua. Teero wācūrārē Cōāmacū ñañarō netōrī tiigúdaqui. Cōāmacūye queti jóaripūpū ate jóanoā: “Niipetire Moisére dutiré cūñriguere tiipetíhegū ñañarō netōgúdaqui”,‡ jī̄ jóanoā.

¹¹ Cõāmac̄ye queti jóaripūp̄ ate jóanoā: “Cõāmac̄ c̄ūrē padeoḡare ‘ãñuḡrā niíi’ jīi ñ̄naqui; c̄ūrē catiré petihére ticoḡudaqui”, § jīi jóanoā. Teero tiirá, mar̄i mas̄toaa: Moisére dutiré c̄ūriguere tiiḡare Cõāmac̄ ‘ãñuḡrā niíi’ jīi ñ̄nariqui.

¹² Tee dutirére tiigú Cõāmacãpere ïñapeoriqui. Tee dutiré **biirope** jíí jóanoã: “Niipetire tee dutirére tiipetígú catiré petihére b̄agádaqui”,* jíí jóanoã.

13 Tee jī̄pacari, ūsā judíoa teeré tiipetímasíria. Teero tiirá, Cōāmacū ūnárō netōrī tiinóādara niitoamiwā. Teero biiri ī̄nagū, Cōāmacū Cristopere marīye wapa wapatibosaro jī̄gū, ūnárō netōrī tiirigū niiwī. Cōāmacūye queti jóaripūph tee maquērē jóanoā: "Niipetira yucuguph siatúyorira Cōāmacū ūnárō netōrī tiirirapu niiñvā",[†] iñjóó jōanoā.

14 Jesucristo maríye wapa diabosarigu niiwī. Teero tiigú, cūrē padeorémena Cōāmacū Abrahamrē “añugúrā niiř” jířirobirora judíoa niihérācárē “añurárā niiřya” jíř iñagádaqui. Teero biiri Jesucristore marí padeorí iñagū, Cōāmacū cūjířirobirora marírē Espíritu Santore ticoqui.

Abrahamye maquē, Moiséye maquē

[‡] **3:10** Deuteronomio 27.26. **§ 3:11** Habacuc 2.4. * **3:12**
Levítico 18.5. [†] **3:13** Deuteronomio 21.23.

15 Yáa wedera, mecātígārē basocá cūā tiirucúremena māärē sicaró queorémena wedegāda. Sīcū basocá āpīrē “biirora tiigáda” jīgū, queti beserí basocu pātopu wáa, paperapūpu cūā tiiádarere jóadutiqui. Āñurō jóaquēnotoa, cūā wāme jóapeoqui. Too sírore āpī tiipūpu jóariguere cosemasíriqui; teero biiri jóanemomasíriqui.

16 Cōāmacū Abrahamrē “biiro tiigáda” jīrigue tee tiiróbirora niiā. Cōāmacū Abrahamrē “mūu pārāmi niinunusegūmena niipetire dita macārārē āñurō niiré maquērē ticogāda” jīiyigu. “Mūu pārāmerā niinunusera paúmena teeré ticogāda”, jīriyigu. Biropē jīiyigu: “Sīcūmenarā ticogāda”, jīiyigu. Cōāmacū teero jīgū, Cristoyere wedesaguegu tiyigu.

17 Yūu māärē jīrīrigue biiro jīdugaro tiia: Cōāmacū Abrahamrē “mūu pārāmi niinunusegūmena biiro tiigáda” jī quēnorí siro, cuatrocientos treinta cāmarā siro Cōāmacū Moisémena cūā dutiré cūūyigu. Teeré cūūgū, cūā too sāgueropu Abrahamrē “biiro tiigáda” jī quēnoríguere acabórido jāqui.

18 Abraham Cōāmacārē padeorí, wapaséro manirō Cōāmacū cūürē “āñugārā niiñ” jī ñayigu. Marīcā Cōāmacūmena āñurō niidugara, Abraham padeorírobirora Cōāmacārē padeoró booa. Marī Moisére dutiré cūūriguere tiirémena Cōāmacūmena āñurō niimasíricu.

19 Too docare ¿deero tiigá Cōāmacū Moisémena tee dutirére cūūyiri? Biiro niiā: Marīrē “ñañarā, netōnucārepira niiā” jī tuomasíarō jīgū, cūūyigu. Tee dutirémena niirucuwu, téé Jesucristo jearipu.

Jesucristo jeari siro, cūāmena Cōāmacū “āñurō tiigúda” jīrigue diamacárā wáariro niiwū. Tee dutirére Cōāmacū ángeleare wededuticoyigu Moisére. Moisépecā teeré tuogú, basocápure wedenetōnecoyigu.

20 Abrahampere Cōāmacū cūū āñurō tuiádarere āpírē wededuticoriyigu; cūū basiro wedeyigu. Teero tiiró, Abrahamrē jīriguepeja Moisére jīrigue nemorō wapacatíyo.

21 Too docare Cōāmacū Abrahamrē “mūū párāmi niinunuségūmena niipetire dita macárārē āñurō niiré maquérē ticoguda” jīyyigu. Too síro Cōāmacū Moisémena cūū dutirére cūūyigu. Tee dutirére ticoriguemena Cōāmacū Abrahamrē jīriguere acabóriyigu. Tee dutirére basocá tiipetídugapacara, tiipetímasíricua. Teero tiirá, catiré petihére bharícu. Tee dutirére tiipetímasíatā, Cōāmacū cūārē “āñurárā niiyá” jībojíyi.

22 Teero jīrōno tiigú, Cōāmacū cūāye queti jóaripūpu ate jóari tiirígu niiwī: “Niipetira basocá ñañarére tiidúmasíricua”, jī jóanoā. Teero tiigú, Cōāmacū Jesuré padeorá dícare āñurō niiré maquérē ticoqui. Cūārē āñuré ticori, Abrahamrē jīriguebirora wáaa.

23 Jesuré padeoré maquérē thoádari suguero, ūsā Moisére dutiré cūūriguemena niiwū. Tee dutirére yáaró niirō tiirucúwu, téé Jesuré padeoré maquérē masírīpu.

24 Tee dutirémena Cōāmacū ūsārē “ñáñaré tiirá niiā” jī tuomasídutigū cūūyigu. Teeré tuomasírā, Cristo jeari, cūārē padeonucáwū. Cūārē padeorí,

Cõāmacã ūsārẽ “āñurārã niiÿya” jīñ iñamasíqui.

25 Mecūtigärẽ marĩ basocá Jesuré padeorápu niiã. Teero tiirá, Moisés dutirémena niiria sáa.

26 Múã niipetira Jesucristore padeorémena Cõāmacã põna niiã.

27 Teero tiirá, wāmeõtinorira niiwã. Múã Jesuré padeorí, Cõāmacã mûärẽ cãü tiiróbiro niirecútiri tiirígã niiwã.

28 Cõāmacã judíoare, judíoa niihérãrẽ sícáríbíro iñaqui. Dutiapenori basocare,[‡] dutiapenoña manirãrẽ sícáríbíro iñaqui. Teero biiri ūmúärẽ, numiärẽ sícáríbíro iñaqui. Cõāmacã múã niipetira Jesucristore padeoráre sícáríbíro iñaqui.

29 Múã Cristore padeorá niijirã, Abraham pârãmerã niinunusera díamacã niiã. Teero biiri Cõāmacã Abrahamrẽ “āñurõ niiré maquẽrẽ ticoguda” jīñrirobirora mûäcärẽ ticogudaqui.

4

1 Múärẽ queorémena wedenemogüda. Síçã wîmagürẽ cãü pacu cãü cuorére cüñqui. Cãü wîmagã masátua jeripach, cãüye niiädarere ñeerioui. Tee niipetire cãüye niipacari, padecoteri basocu tiiróbiro niiqui ména.

2 Ápêrã cãürẽ masõcua. Teero biiri ápêrã cãüye niiädarecárẽ iñanunusebosacua, téé cãü pacu “cãürẽ teeré ticowa” jīñ wederi bäreco jeripu.

3 Teerora wáawu maricárẽ. Wîmarã niirã, marĩ Pacu ye “ticorijãña ména” jīñnorira tiiróbiro niiwã. Marĩ ñecüsümúätiidutímuäatiriguemena niiwã.

[‡] **3:28** Pecasãyemena: esclavos.

4 Cõāmacüpe cãä queorí bñreco jeari, cãä macärë ticodiocorigü niiwñ. Numiöpüre bauári tiirígü niiwñ. Cõāmacü macä marñ tiiróbiro bauárigü niijigü, cãäcä basocáye dutirémena niirigü niiwñ.

5 Cõāmacü cãä macärë bauári tiiyígü, marñ Moisére dutiré cûñriguemena niimirirare netõnéärô jíjigü. Marírë netõnéäri siro, Cõāmacü marírë cãä põna wáari tiirígü niiwñ.

6 Cõāmacü marírë “yuü põna niitoaya” jíjigü, marípüre cãä macümena Espíritu Santore tico-diocorigü niiwñ. Teero tiirá, Cõāmacürë “Pacü” jíjmasiä.

7 Cõāmacü marírë tiibosáriguemena padecoteri basoca tiiróbiro niinemoria sáa; Cõāmacü põna niitoaa. Cãä põna niijirã, niipetire marírë “âñuré ticogüda” jíjriguere cœoa.

Pablo bayiró wãcüpatirigue

8 Måä too sñgueropüre Cõāmacürë masihérã niimirira niiwñ. “Cõápõna” cãä jíjrärë padeomírica niiwñ. Måä padeoríra Cõāmacübiro niiriya. Måä cãärë yuunuhusera, dutiapanori basoca tiiróbiro niimirira niiwñ.

9 Atitóre måä Cõāmacüpere masitoaa sáa. Biirope jíndugagü tiiia: Cõāmacüpe müärë masisñguetoajiyi. Cãärë masipacara, ¿deero tiirá ãpérayé dutirémena niidugara tiii súcä? Cãä dutirémena catiré petihére buayá manicú. Dutirére yuunuhuseroano dutiapanori basoca tiiróbiro niifya. ¿Måä dutiapanori basoca tiiróbiro niidugara tiii súcä?

10 Måä judíoa tiiróbiro cãä yeerisäre bñrecoricörô, mama muñpüräcörô, bosebñrecoricörô cãä tiirucúrenorë tiiáyiro.

11 ¿Yuu múaře bári peti wedeyiri? jíigü, ñaňarõ tgueñaga.

12 Yáa wedera, yuu máämena niigü, judíoa tiirucúrere tiiéñoriwu. Múačárë yuu tiiróbirora boosäga. Too sugueropu yuu múaře íñagü jeari, yuure áñurõ bocawu.

13 Ateré wäcüña súcä: Yuu diarecütijígü, máä putore pátuwu. Toopá nijígü, múaře áñuré que-tire wedençäwü.

14 Yuu diarecütigü niipacari, yuure bocarijä, cõajä tiiríwu. Múaä “diarecütigü niiñ” jíi íñapacara, yuure dooríwu. Biirope tiiwü: Sícü ángelere, Jesu-cristore tiiróbiro yuure bocawu.

15 Múaä too sugueropu yuamenä usenimirigue deero wáari? Múaä tíatore yuure mařä, yuure tiiápudugara, máäye capearire odewe, yuure säädugamiwu.

16 ¿Yuu diamacü wederigue wapa yuure íñatutira tiii? ¿Diamacü maquérë wederére tħodugárigari?

17 Múaře merëä buenetöri basocá “ësä múaře bayiró tiiápudugaga” jíipacara, tiiápudugaricua. Yuu múaře bueriguere wäcüríjääärõ jíirä, cüä buerépere “ãñunetőjöää” jííärõ jíirä, buecua.

18 Äpérä múaře tiiápuri, áñunicu, áñuré maquë tiiápuatä. “Tiiápura tiiä” jíirä, teero tiiápuruçujääärõ. Yuu toopá niirí dícu tiiápuditorijääärõ.

19 Yuu mařä, múaře bayiró wäcüpatia. Sícõ niipacó coo macärë apaadari suguerogä, ñaňarõ púniré tgueñaco. Coo tiiróbirora yuucä múaře Cri-store padedorí boosägü, bayiró ñaňarõ netõä. Múaä Cristore áñurõ yuununuseripu, yeerisägüda.

20 Yuu múaä pátowu bayiró niidugamiga.

Múāmena wedesegu, yuu mecātígā jóaro tiiróbiro tutirémena wedeseribocu. Yuu yoaropu nijīgū, deero tiimasīriga.

Agar; Saraye queti

21 Múā Moisérē dutiré cūūriguere tiidugámicu, Cõāmacāmena ãñurō pütuáada jílirā. Tee dutirére múa buepacara, ¿tuomasīrigari?

22 Moisés Abrahamyere biiro jóarigu niiwī: Abraham püarā ûmua põnacutíyigu. Sícārē dutiapenori basocomena põnacutíyigu. Äpípere cāū numo díamacāmena põnacutíyigu.

23 Dutiapenori basoco äpērā numiā tiiróbirora wímagū bħa, põnacutíyigo. Cõāmacū Abrahamrē “muu numo põnacutígodaco” jílyigu. Coo põnamanígō niimirigo niipaco, cūū jílirobirora wímagū bħa, põnacutíyigo.

24-25 Cūā püarā numiārē wáariguemena ateré wedegħuda: Dutiapenori basocore wáarigue ütāgū Sinaí wāmecħtirigħupħare wáarigue tiiróbiro niiā.* Agar dutiapenori basoco niiyigo. Teero tiigū, coo macācā dutiapenori basocu niirigu niiwī. Niipetira tii põna bauánunħusercā dutiapenori basoca niicua. Ütāgū Sinaí Arabia ditapu niicu. Toopu Cõāmacū Moisérē cūū dutirére cūūrigu niiwī. Apeyeréja sūcā, atitó äpērā Jerusalénpħare Moisérē dutiré cūūriguere tiirá niicua. Niipetira tee dutirére tiiráno Agarya põna macārā tiiróbiro dutiapenori basoca niifya.

* **4:24-25** Sinaípu Cõāmacū Moisérē cūū dutirére cūūyigu. Īñāña Éxodo 19 y 20. Tee dutirémena niirā tee dutirére dutiapenorā tiiróbiro niifya.

26 Marī Jesuré padeorápeja dutiapenori basoca mee niiā. Jerusalén ūmuāsepʉ niirí macā macārā niiā. Dutirémena niiria; Sara pōnabiro niiā.

27 Cōāmacʉye queti jóaripūpʉ ate jóanoā:
Muʉ numiõ pōnamanígð, useniñā.
Pōnacʉtáiadari sʉguerogā, pūnirénorẽ
tʉgueñāñaripaco, useniremena acaribíya.
Muʉ “pōnamaníyo” jīi, cōānorigope too síropure muʉ
pārāmerā paʉ niiādacua.
Muʉ apégó manacʉtigo nemorð pārāmérā
cʉogódacu,[†]
jīi jóanoā.

28 Yáa wedera, Cōāmacʉ Abrahamrē jīiñrirobirora Isaac bauáyigu. Teerora Cōāmacʉ “muʉ pārāmerā paʉ niiādacua” jīiñrirobirora marīpʉcārē Abraham pōnabiro wáari tiiquí.

29 Tíatore Sara macā Espíritu Santo tiiápuremena bauáyigu. Dutiapenori basoco macā Ismael īñatutiremena cʉñrē nʉnʉrucúyigu. Atitócārē teerora wáaa: Dutirémena niirā Jesuré padeoráre nʉnʉrucúcua.

30 Cōāmacʉye queti jóaripūpʉ Ismael, Isaaye maquērē ate jóanoā: “Dutiapenori basoco macārē cʉñ pacʉ cʉorígue pʉtuáricu. Sara macāpere pʉtuácu. Teero tiiró, dutiapenori basoco coo macāmenarā cōājāña”,[‡] jīi jóanoā.

31 Yáa wedera, ateména pʉtuáa: Marī dutiapenori basoco pārāmerā niinʉnʉserabiro niiria. Sara pārāmerā niinʉnʉserabirope niiā sáa.[§]

[†] **4:27** Isaías 54.1. [‡] **4:30** Génesis 21.10. [§] **4:31** Sara macā cʉñ pacāyere ñeeriyo tiiróbirora marī Cōāmacʉ cʉñ pōnarē ticoadarere ñeeādacu.

5

Moisére dutiré cūñriguemenā niiriā

¹ Cristo marīrē marī ñecāsāmuā tiimúāatiriguemena niimirirare netōnérigh niiwī, dutiabenori basoca tiiróbiro niirijāärō jīlgū. Teero tiirā, “Moisére dutiré cūñriguere tiiyá” jīlrārē yūrijāña. “Dutiabenori basoca tiiróbiro niiāda sūcā”, jīlrājāña.

² Tugueñate. Yū Pablo mūärē ateré jīlā: “Cōnerigh yapa macā caseróre widecōāña”, jīl dutirare mūā “jāu” jīlrā, Cristo mūärē ãñurō tiibosárigue “wapamaníā” jīlrābiro tiirā tiia.

³ Mūärē jīlnemogūda: “Widecōāña” jīl dutirare yūgáno niipetire Moisére dutiré cūñriguere tipetijārō booa.

⁴ Mūā “Moisés dutirémena netōādacu” jīlrā, Cristore duurá tiia. Cūu mařrémena mūärē ãñuré ticoriguere tiidióra tiia.

⁵ Usāpeja Espíritu Santo tiiápuromena ateré wācūā: Usā Jesuré padeorá niirī, Cōāmacū ūsārē “ãñurārā niifya” jīlgūdaqui. Teero cūu jīlrére useniremena yuea.

⁶ Marī Jesucristore padeorá ate masīā: Widecōānorira niirī, o widecōānoňa manirā niirīcārē, wapamaníā Cōāmacārē. Jesuré padeorá nijīrā, āpērārē mařmasfā. Tee doca wapacutía.

⁷ Sicato mūā Jesuyére thorá, cūu ye buerére ãñurō nūnurā tiimíwū. ¿Noā mūā diamacū maquērē nūnūmírirare wedemecūðmirito?

⁸ Teeré Cōāmacārē díorijāña. Cūu rā mūärē Jesuré padeoáro jīlgū, beserigh niiwī.

9 Merēā wederá p̄uarāgā niipacara, pā púuri tiré tiiróbiro niicua. Pā púuri tiiré péerogā sāāpacari, pā tiiribur̄ap̄ure sesapetijōācu. Tee tiiróbiro Jesuré padeoráre ñañorā tiicúa.

10 Cúā teero tiirére yuu wācūpatiria. Múācā yuu tiiróbiro Jesuré padeorá niiā. Teero tiirá, mūā, yuu t̄gueñarī, yuu tiiróbiro padeorucújāādacu. Cōāmacā mūārē ñañodugáḡunorē ñañarō netōrī tiigádaqui.

11 Yáa wedera, yuu “widecōārō booa” jīrē maquērē wederia. Āpērā yuhre “tee maquērē wedei” jīrā, jīlāmajārā tiicúa. Yuhre tee maquērē wedeatā, judíoa yuhre ñañarō tiiribocua. Yuhre “Jesucristo curusap̄ diabosariguemena netōnēnoādacu” jīrē maquē díchre wedea. Tee maquērē yuu wederé wapa yuhre ñañarō tiiýa.

12 Múārē “widecōāña” jīrāno cūā basiro bayisāñurō widetári boomígā.

13 Yáa wedera, Cōāmacā mūārē dutiapenori basoca tiiróbiro niiārō jīḡ mee beseriḡ niiwī. Múā Moisés dutirémena niiria sáa. Teero tiirá, “marī booró ñañaré ugaripeárenorē tiiáda” jī wācūrijāña. Teero wācūrōno tiirá, cāmerī mañrémena tiiápu, niirec̄utiya.

14 Marī niipetire Moisére dutiré cūūriguere sicaró dutirómenarā putuámasiā. Biiro niiā: “Muu basiro mañrō tiiróbirora āpērācārē maññá”, jīiā.

15 Múā basiro cāmerītutira, cāmerī ñañarō jīrā doca, wáic̄ura tiiróbiro cāmerīquēcōātōrā tiiádacu. Múā basirora teeré tiirá, basocápetiadacu. Teero wáari jīrā, tuomasí, niirec̄utiya.

Espíritu Santo tiidutírere tiiró booa

16 Máärē biiro wedegħada: Espíritu Santo māärē tiidutírobirora tiirucújāña. Māá teero tiirucúra, ñañaré māá ugaripéarere tiiricu.

17 Marī ñañaré ʉgaripéareno Espíritu Santo boosāre mee niiā. Espíritu Santo boosārepeja marī basiro ʉgaripéare mee niiā. Ate puaró cūasorobiro biicōātōā. Teero tiirá, marī ñañaré tiidugári, Espíritu Santo “tiirijáñā” jñiqui.

¹⁸ Espíritu Santo tiidutírere marī tiirá, “Moisés dutirémena marī netõnénōādacu” jīi wācūricu sáa.

19 Ñañaré ugaripéare maquērē masīnotoaa.
Teeré tiiráno ateré tiicúa: Cūā nūmosānumiā,
cúā manusūmūā niihérārē ñeeapecua; āpērāménā
cúā booró ñañarō ñeeapecua; ateré tiirécutirano
sīcū tuomasīhēgū tiiróbiro tiirécuticua;

20 basocábiro bauráre, wáic̄rabiro bauráre
weerirare padeocúa; sīquērā yáiwa jīlditoremēna
tiiráno wātīā dutirémena tiirucúcua; īñatuticua;
cāmerī īnadugaricua; āpērārē doecua; péerogā
tiipacári, cúajācua; cūā booré dícure tiidugácua;
āpērā āñurō wācūrére tħodugáricua; wáabatejōārī
tūcúa;

21 āpērāyére īñā, ugorepира niicua; basocáre sīācōācua; bárecoricōrō cūmucua; bosebareco niirī, cūmu, āpērārē acaribícuа; teero biiri apeyé pee tee tiiróbiro bauré tiicúa. Múärē too s̄uguerop̄ jīrirobirora wedenemogūda sūcā: Teenó tiirécetirano Cōāmacā dutiré maríphre jeariguenorē bharícuа.

22 Yucugu ãñuríguno ãñuré ducacutia. Teero ti-
iróbiro Espíritu Santo ateré marí wâcûréphare wit-
atiri tiiquí: Câmerí maïcu; usenire chocu; ãñurõ

niirecätirere cœocú; marĩrẽ merẽã wáari, potocõrõ manirõ niimasícu; ãpẽrãrẽ bóaneõ ïñacu; cûãrẽ ãñurõ tiicú; “marĩ tiiáda” jíirére queoró tiicú;

23 “ãpẽrã nemorõ niiã”, jíi tagueñaricu; ñañarõ wâcũ tiidugápacara, tiirícu. Sicaró dutiró tee maquêrẽ “tiirijäña” jíi cámotáro maniã.

24 Marĩ Jesucristore padeorá nijírã, ñañaré ugaripéamiriguere duujãã sáa.

25 Espíritu Santomena catiré petihére cœoa. Teero tiirá, cûã tiidutírobirora tiirucújärõ booa.

26 Marĩ “ãpẽrã nemorõ niiã” jíi tagueñarijääda. “Muu nemorõ ãñurõ tiimasíã teeréja”, jíirijääda. Cämerí ugorigääda.

6

Cämerí tiiápuya

1 Yáa wedera, sícã Jesuré padeogú apetó ñañaré tiibóqui. Múã Jesuré ãñurõ padeoráno cûã teero tiirí ïñarã, tiiápuya. ãñurõ bóaneõremena cûãrẽ wedeya. “Muu ñañaré tiirére Cõamacü booríqui; teero tiigú, wâcüpati, wasoyá”, jíiña. Múâcã ñañaré tiirí jíirã, wâcütutuaya.

2 Múârẽ merẽã wáari, cämerí ãñurõ tiiápuya. Teeré tiirá, Cristo dutirére queoró tiiádacu.

3 Apetó sícã “yuu ãpẽrã nemorõ niiã” jíi wâcümiqui. Cûã nemorõ niiripacu, bári peti wâcüâmajäqui. Teero jíi wâcügû, cûã basirora jíiditogu tiiquí.

4 Marĩ basiro marĩ tiirére “¿ãñunigari?” jíi wâcüäri siro, besero booa. ãñurõ tiiári siro, “cûã nemorõ ãñurõ tiiájyu” jíi wâcüríjäña. Marĩ basiro tiiáriguepere useni, nijjärõ booa.

5 Āpī marī tiimasírenorē tiimasíriqui. Marīpecā cūū tiimasírenorē tiimasíricu. Marī basiro Cōāmacū tiidutírere tiiró booa.

6 Múārē Jesuyé quetire bueré wapa cūārē niyerumena, yaarémena, apeyenómena tiiápuro booa.

7 Múā ateré masibocu: “Yuu ñañaré tiirí, Cōāmacū teero iñajāqui” jīw wācūgūno cūū basiro jīditogū tiii. Queorémena wedeguda: Sícū oteri, cūū oterigue wii, ducacuticu.

8 Sícū ñañaré ugaripéarere tiigú ñañaré otegá tiróbiro niiqui; ñañarére buagádaqui. Āpī Espíritu Santo boorére tiigápe ãñuré otegá tiiróbiro niiqui; catiré petihére buagádaqui.

9 Teero tiirá, marī ãñurō tiirére páasutirijārō booa. Marī páasutiheri, sícū otegá cūū oterigue daca ãñurére seenéögū tiiróbiro niiādacu; ãñurére buaádacu.

10 Teero tiirá, marī jeatuarō niipetirare ãñurō tiiáda. Jesuré padeorápere nemosañúrō tiiápuada.

Wedeyaponorigue

11 Iñaña. Yuu basirora jóagu pacá jóaremena múaarē jóagu tiia.*

12 Múārē widecōādutira judíoamena ãñurō pātuáada jīrā, teero tiidutícu. Cáa Jesucristo marīrē curusapu diabosarigue queti dícare wedeatā, judíoa cūārē tuti, ñañarō tiibócua. Ñañarō netōdugáhera, Jesucristoye maquérē, teero biiri widecōāre maquérē buecua.

* **6:11** Āpī jóabosajīyi ména. Niituredaripare Pablo basiro jóajīyi. Basocá teeré iñarā, “cáarā jóajīyi” jīmasijīya.

13 Cúñ widecōñorira niipacara, Moisére dutiré cùñriguere tiipetíriya. Teeré tiipetíripacara, múañrē widecōñdutiyira. Biiro jíñ wedebatedugacua: “Usärä Galacia dita macärärē widecōñri tiiwá”, jíñdagacua.

14 Yuu doca yuu basiro tiiriguere wedebateridojää; Jesucristo tiiríguepere wedebatea. Biiro jíñ wederucua: “Jesucristo marírē curusapu diabosarigu niiwí”, jíñ wedea. Teero tiigú, atibáreco macärä cúñ iña ugaripearere “bári niiré peti niiñ” jíñ iñañ; teeré tiinemódugariga. Cúñpecä yuu Cristoye quetire wederucurere “bári niiré peti niiñ” jíñcua; teeré tuodugáricua.[†]

15 Widecōñorira niirí, o widecōñona manirä niirícaré, Cõamacärë wapamaníä. Marí ñañaré tiirécütiriguere wasoré, teero biiri marí Jesuré padeoré doca wapacutía.

16 Niipetire yuu wederére tiinunáseranorë Cõamacü ãñurö niirecütiri tiiáro; cúñrë bóaneö iñañurö. Cúñrä Cõamacüyara díamacü niiñya.

17 Yuu Jesuyé quetire wederé wapa cúñ yuure tänarígue cãmi tusaa. Tee cãmimena “yuu Jesuré padecotegu niiñ” jíñ ëñoä. Teero tiirá, mecumena sícü yuure potocõnemorijääärö. Teero biiri yuu wederére wedemecütrijääärö.

18 Yáa wedera, marí Õpü Jesucristo múañrë ãñuré ticoaro. Teerora wáaaro.

Nocõrõrää jóaa.

[†] **6:14** Pecasñyemena: “el mundo está muerto para mí y yo estoy muerto para el mundo”.

Cõāmacã̄ mecã̄ wedesei New Testament in Tuyuca

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tuyuca

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tuyuca

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
a71ca523-cda5-572a-9b0b-61d9ea37d1a8